



# ENERGIE VOOR BONAIRE

*De nieuwsbrief van Bonaire Brandstof Terminals*



v.l.n.r. Hamza Kacha (EZK), Walter Wattenbergh (BBT) Joanne Balentien (WEB), Rob Jetten (EZK), Anton Casperson (WEB) en Gerrit Scharrenberg (WEB)

IN DEZE EDITIE:

**WEB EN BBT PRESENTEREN  
ENERGIEPLANNEN**

**INSTALLATIE ZONNEPANELEN  
IN VOLLE GANG**

**BBT TERMINAL: EEN UPDATE**

**PLV. SECRETARIS GENERAAL  
BEZOEKT PROJECTEN BBT**

*BBT richt zich op de verbetering van bestaande brandstofvoorzieningen en op de verduurzaming van nieuwe energievoorzieningen voor de bewoners van Bonaire. Met deze periodieke nieuwsbrief houdt BBT de bewoners van Bonaire, andere stakeholders en geïnteresseerden op de hoogte van BBT's voortgang en werkzaamheden.*

## WEB en BBT presenteren energieplannen aan minister Rob Jetten

Minister voor Energie en Klimaat Rob Jetten bracht op 8 en 9 mei een bezoek aan Bonaire. Water- en Energiebedrijf Bonaire N.V. (WEB) en BBT gaven een gezamenlijke presentatie om hem te informeren over de laatste ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie op het eiland. Er werden verschillende scenario's gepresenteerd om energie niet alleen duurzamer maar ook betaalbaarder te maken.

Minister Jetten heeft tijdens zijn bezoek aangegeven dat Bonaire in 2025 voor 80% op duurzame energie moet draaien. Om dat te bereiken moeten naast de aanleg van het zonnepanelenpark ook nieuwe windmolens gebouwd worden. Contour Global, WEB en BBT zijn in gesprek over de realisatie van dit vernieuwde windmolenpark, dat op de locatie van het huidige windmolenpark zal komen.

De minister was onder de indruk van de snelle voortgang van de bouw van het zonnepanelenpark. Hij benadrukte het belang van energietransitie en natuurbescherming om het eiland te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering.

# Installatie zonnepanelen in volle gang

De aanbouw van het zonnepark verloopt voorspoedig. Het park beslaat een terrein van 5,5 hectare in het noorden van Bonaire. Het park zal maximaal 6 megawatt elektriciteit leveren. De uiteindelijke stroomopbrengst hangt af van de hoeveelheid zonlicht die de panelen ontvangen. Inmiddels is ongeveer een kwart van de panelen geplaatst. Specialisten uit Nederland, Portugal en Curaçao werken samen met arbeidskrachten uit Bonaire.



Bezoek minister EZK aan het zonnepanelenpark met v.l.n.r. Gerald Bernabela, Alvin Hellburg, Walter Wattenbergh, Priysham Nundah, Rob Jetten, Alfredo Ruiz, Fedde Pronk, Richard Duijn

Om zo snel mogelijk de door de zon opgewekte energie te kunnen benutten, zullen de geplaatste panelen in fases alvast geïntegreerd worden in het bestaande stroomnetwerk. Op deze manier worden de geplaatste panelen benut nog voordat de bouw van het park volledig is afgerond.

BBT investeert 10 miljoen euro in het zonnepanelenpark, afkomstig van subsidie vanuit EZK. De bijdrage wordt onder andere gebruikt voor de aanschaf van een grote batterij om de leveringszekerheid van energie op Bonaire te vergroten. Elektriciteitsproducent Contour Global is de eigenaar van het park. De distributie van stroom blijft in handen van WEB.



luchtfoto van het zonnepanelenpark in aanbouw



De huidige opslagtanks bij het vliegveld

## BBT Brandstofterminal: een update

Een hoofdtaak van BBT is het bouwen van een nieuwe brandstofterminal op Bonaire. De plannen voor de nieuwe brandstofterminal gaan door een aantal belangrijke stappen om ervoor te zorgen dat alles grondig en veilig gebeurt.

### Ontwerp

Het Front End Engineering Design (FEED) is voor 95% afgerond. Dat betekent dat het ontwerp en de functionaliteiten van de toekomstige terminal zo goed als vaststaan. De uitkomsten worden onder meer gebruikt als input voor de Milieueffectenrapportage, om vergunningen aan te vragen en om de juiste materialen in te kopen. Ook vormt het de basis voor de werkzaamheden van uiteindelijke aannemers en installateurs.

### Risicobeoordeling

In april is een zogenaamde 'Hazard and Operability' studie uitgevoerd. Binnen dit onderzoek zijn op systematische wijze alle mogelijke risico's in kaart gebracht en geëvalueerd. De inzichten uit deze studie worden gebruikt om het niveau van beveiliging van de brandstoftanks te optimaliseren. Het onderzoek is ook een vereiste voor de Milieueffectenrapportage.



Risicobeoordeling met vanaf linksboven: Simon Hempen en Gerjon Drenth (Royal HaskoningDHV), Rein van Erp (Tanc), Ricardo Servage en Gedeon Giromus (Curoil), Douglas van der Veen (BBT), Michiel van Lin en Luke v. Sonsbeek (Tanc)

### Milieueffectenrapportage

Voordat de bouw van de tanks kan worden uitgevoerd, wordt een milieueffectenrapportage (MER) uitgevoerd. Het doel van de MER is om de mogelijke milieueffecten van het project in kaart te brengen. In de MER wordt onder andere gekeken naar effecten op de lucht, water, bodem en archeologie. Ook worden geluid en geur meegenomen. Op basis van de bevindingen in de MER kunnen vervolgens maatregelen worden voorgesteld om negatieve effecten te voorkomen of verminderen.



*De huidige steiger die gerenoveerd zal worden*

Het MER-traject is onderverdeeld in vier onderdelen. Het eerste onderdeel is het opstellen van de nulmeting. Dat betekent dat de huidige omstandigheden worden onderzocht. Dit vormt de basis waarmee de toekomstige situatie kan worden vergeleken. De werkzaamheden hiervoor zijn in april gestart.

### **Vergunningen**

De MER en andere studies worden gebruikt bij het toetsen van de vergunningaanvragen. Rijkswaterstaat doet dit in het kader van de Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer BES (Vrom BES) en de wet maritiem beheer BES. Het Openbaar Lichaam Bonaire toetst de vergunningaanvragen rond natuur, milieu, bouw en bestemming.

### **Locatiekeuze**

De toekomstige terminal zal ten zuiden van het vliegveld komen. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar verschillende locaties. Door te kiezen voor deze locatie kan gebruik worden gemaakt van de bestaande steiger voor de aanvoer van de brandstoffen en hoeft er geen nieuwe pier gebouwd te worden.

Daarnaast is een groot deel van de brandstof bedoeld voor vliegtuigen. Naar verwachting wordt de vraag naar vliegen in de toekomst groter. Als de brandstof op een andere locatie zou worden opgeslagen, zou dit betekenen dat er meer tankwagens over de openbare wegen naar de luchthaven moeten rijden. De terminal blijft op minimaal 200 meter van (toekomstige) woonbebouwing. Er kan gewoon gezwommen worden op Te Amo Beach en Donkey Beach zoals nu het geval is.

### **Centralisatie**

De BBT brandstofterminal vervangt de voormalige opslagtanks van BOPEC, de huidige opslagtanks van Curoil in Hato en de bestaande opslagtanks bij het vliegveld. Alle brandstofopslag op één locatie maakt dat er effectiever gewerkt kan worden, de veiligheid gecentraliseerd gewaarborgd blijft en de kosten lager kunnen worden gehouden.

## Plv. Secretaris Generaal EZK bezoekt projecten BBT

Gerdine Keijzer-Baldé, plaatsvervangend Secretaris Generaal van het ministerie van EZK, bracht in april een bezoek aan Bonaire om de ontwikkelingen op het gebied van energievoorziening te bespreken. Keijzer-Baldé bezocht onder meer de locatie van de nieuwe brandstofterminal, het huidige windmolenpark en het zonnepanelenpark in aanbouw.

Het bezoek werd afgesloten met een gesprek met toenmalig gezaghebber Edison Rijna, gedeputeerden Hennyson Thielman en Jolinda Craane en eilandsecretaris Christopher Frans. BBT werd vertegenwoordigd door CEO Walter Wattenbergh, projectleider Douglas van der Veen en de leden van de raad van commissarissen Cherethy Kirindongo en Weero Koster. Alle partijen zien het belang van snelle uitbreiding en verduurzaming van energie, gezien de toenemende vraag naar energie en de groeiende bevolking.



*v.l.n.r. Douglas van der Veen, Gerdine Keijzer-Baldé, Walter Wattenbergh, Weero Koster, Cherethy Kirindongo, Hennyson Thielman, Jolinda Craane, Edison Rijna en Christopher Frans*



Bonaire Brandstof Terminals B.V.  
Lange Voorhout 29  
2514 EB Den Haag  
info@bbtbonaire.com  
www.bbtbonaire.com

**Wil je toegevoegd worden aan onze mailinglijst en elk kwartaal onze nieuwsbrief ontvangen, of heb je vragen naar aanleiding van de nieuwsbrief? Neem dan contact met ons op.**